

LU un RTU studentu studiju motivācija

Alvars Baldiņš, Rīgas Tehniskā universitāte, Astrīda Raževa, Latvijas Universitāte

Kopsavilkums. Katru gadu Latvijas augstskolās studijas uzsāk apmēram divdesmit pieci tūkstoši jauniešu, taču daļa no viņiem studijas pārtrauc un vairs neturpina. Šāda situācija rada gan personīgos laika un finansiālos zaudējumus, gan arī neracionāli tiek izmantoti sabiedrības resursi. Viens no faktoriem, kas ietekmē studiju gaitu uzsākšanu un to tālāku turpināšanu, ir studiju motivācija. Līdz ar to šī raksta mērķis ir atspoguļot empīriskā pētījuma rezultātus, kas raksturo studentu studiju motivāciju un sniedz rekomendācijas šīs motivācijas noturīguma veicināšanai. Pētījumā bija svarīgi noskaidrot, kādi sociālie un ekonomiskie faktori ietekmē studentu izvēli studēt konkrētajās augstskolās un studiju programmās. Veicot pētījumu par studiju motivāciju, izmantota literatūras un dokumentu analīze, kontentanālizē, kā arī anketēšana (respondenti – 161 Rīgas Tehniskās universitātes un 182 Latvijas Universitātes studenti).

Atslēgas vārdi: izglītība, motivācija, motīvs, students, studiju process.

I. IEVADS

Katru gadu tiek ieguldīti ievērojami finanšu resursi, lai piesaistītu vidusskolu absolventus studijām augstskolās. Gan Rīgas Tehniskā universitāte (turpmāk – RTU), gan Latvijas Universitāte (turpmāk – LU) piedalās ikgadējās izstādēs „Skola”, tiek rīkotas „Atvērtu durvju dienas”. Katrai augstskolai jau ilgu laiku ir savi tradicionālie pasākumi, kuri rada iespēju vidusskolēniem gan padziļināti iepazīt studiju programmas, gan arī izvērtēt savu izvēli – uzsākt studijas augstskolā. RTU kopš 2006. gada rīko zinātniskās pētniecības darbu konkursu 10.–12. klašu skolēniem «Nāc un studē RTU!», kura godalgoto vietu ieguvējiem ir ievērojamas priekšrocības ārpus konkursa iegūt valsts budžeta studiju vietu. LU jau vairākus gadus organizē pasākumu „Students kurpēs”, kurā potenciālajiem studentiem ir iespēja vienu dienu iepazīties ar studiju procesa norisi izvēlētajā programmā, regulāri notiek nodarbības dažādu virzienu skolās, tādās kā Jauno pedagogu un psihologu, ķīmiķu, ģeogrāfu un citās.

Piesaisti konkrētai augstskolai veicina arī budžeta vietu izziņošana un iespēja uz tām pretendēt, kā arī mecenātu stipendijas, kurām ir iespēja pieteikties vēl pirms vidusskolas absolvēšanas. Pagaidām nav izdevies atrast zinātnisku analīzi par to, cik šie ārējie finansiālie faktori ir nozīmīgi ne vien, lai uzsāktu studijas, bet arī tās turpinātu līdz diploma iegūšanai.

Vēl viens aspekts, kurš ir diskutējams, ir pārdomāta un mērķtiecīga studiju programmas izvēle. Pašlaik ir iespēja iesniegt pieteikumu studijām, kurā var norādīt 1-20 prioritātes 10 dažādās studiju programmās. Tik plašas iespējas piedāvāšana un izmantošana rada risku, ka studijas tiks uzsāktas personīgi maznozīmīgā, nejausi norādītā programmā.

Nākamais posms, kurš sākas pēc iestāšanās augstskolā, ir studenta dzīves dažādu aspektu iepazīšana vēl pirms reālu studiju uzsākšanas auditorijās. Šos pasākumus augusta nogalē

var uzskatīt par adaptācijas sākumu. LU pirmo kursu studentus aicina uz informatīvajiem pasākumiem „Iepazīsti LU!”. „Iepazīsti LU!” tiek organizēts, lai palīdzētu studentiem iepazīt augstskolas vidi, mācību organizāciju un studentu dzīvi.

Ir būtiska atšķirība starp mācību motivāciju vispārīgā skolā un augstskolā, jo ir mazinājusies vecāku autoritāte un ikdienas mācību kontrole, arī novērtēšana notiek retāk, vides maiņas dēļ zūd līdzšinējā sociālā kontrole un ir lielāka anonimitāte vienlaikus ar nepietiekami attīstītu paškontroli.

2012./2013. akadēmiskajā mācību gadā pamatstudijas uzsāka 26 022 studenti, tai skaitā pilna laika studijās 18 575 cilvēki, taču daļa no viņiem studijas pārtrauks un neturpinās. Pēdējie statistikas dati par studentu atbirumu, kurus bija iespējams analizēt, ir par 2008./2009. akadēmisko mācību gadu. Šajā gadā atbirums no visiem pilnu laiku studējošajiem bija 14.9%, LU – 15.9%, RTU – 16.65% [1]. Lielākā daļa no reflektantiem ir absolvējuši vidējās izglītības iestādes pēdējo piecu gadu laikā, līdz ar to var uzskatīt, ka viņiem ir pietiekami saglabājušās mācību–uzziņas darbības prasmes. Tāpēc ir jāatklāj tie faktori, kuri rada neveiksmes studiju procesā, pat, ja tie ne vienmēr rada studentu skaita atbirumu.

II. MOTĪVI UN MOTIVĀCIJA

Studiju kvalitāte ir ļoti cieši saistīta ar studiju motivāciju. Motivācijas komponents ir saistīts ar subjekta vajadzībām, emocijām, interesēm un citiem rosinātājiem, kas aktivizē un virza darbību [2]. Teorētiskajā literatūrā atrodamas daudzas motivācijas teorijas un motīvu nostiprināšanas koncepcijas. Šā raksta autori turpmāk balstīsies uz tām interpretācijām, kas, viņuprāt, visprecīzāk atspoguļo metodoloģisko bāzi, kas kalpo par pamatu diskusijai pieteiktajam LU un RTU studentu studiju motivācijas empīriskajam pētījumam.

Motīvs ir iekšējs psihiskais mudinājums, kas virzīts uz darbības mērķa sasniegšanu. Atšķirībā no stimula darbības motīvs ir savdabīga pašietekmēšana – proti, personības iekšējā aktivitāte, kas tieši rosina noteiktu darbību vai rīcību. Atsevišķais motīvs vai motīvu kopa veido darbības motivāciju – cilvēka aktivitātes ievirzi atbilstoši darbības mērķiem un personības vērtīborientācijas īpatnībām [3]. Pedagoģiskajā procesā tas nozīmē, ka vajadzība ir galvenais mācīšanās motīvs, tāpat svarīgi ir pamanīt, kāds vajadzību līmenis pamudina mācīties. A. Šteinberga, analizējot K. Alderfelda teoriju, uzsver tajā izdalītos trīs vajadzību līmeņus – eksistences vajadzības, piederības vajadzības un izaugsmes vajadzības, kuras veido arī mācību motivāciju. Eksistences vajadzības apvieno dažādas fizioloģiskās un drošības vajadzības (darba alga, darba apstākļi un darba drošība). Piederības vajadzības var apmierināt, tikai kontaktējoties ar

cietiem. Tās iekļauj sevī vajadzību būt saprastam un atzītam. Izaugsmes vajadzības ir cilvēka darbības un apkārtējās vides savstarpējās iedarbības rezultāts. Tās iekļauj gan vēlēšanos pēc atzīšanas un cieņas, gan pašapliecināšanos. Realitātē ir tā, ka studenti bieži vien gan paspēj veidot attiecības, gan labi mācīties, gan vēl atrod darbu un strādā [4]. Tātad motivācija ir vairāku faktoru kopums, kas nosaka, virza, uztur piepūli, rosina uzvedību. Motivācija ir process, kurā tiek apzināti mērķi, notiek izvēle, enerģijas virzīšana mērķa sasniegšanai [5].

III. STUDIJU UZSĀKŠANAS MOTIVĀCIJA

Globalizācija, darba tirgus un studiju iespēju paplašināšanās ir mainījusi arī reflektantu studiju uzsākšanas motivāciju. Motivācijas struktūras veidošanai augstākās izglītības jomā arvien mazāka ir valsts, kā arī citu makrofaktoru loma, bet pieaug mikrofaktoru un paša indivīda brīvas izvēles nozīmība. Valsts nozīme studiju motivācijā ir saistīta tikai ar finansējumu budžeta vietām un šo budžeta vietu skaitu.

Būtiskākie studiju uzsākšanas faktori ir:

- vēlme kļūt par studentu;
- interese par attiecīgo darbības jomu, profesiju;
- vēlēšanās kļūt patstāvīgam un aizbraukt prom no vecāku mājām;
- iespēja palikt un strādāt pilsētā (lielpilsētā), neatgriezties laukos;
- sekot tuvam draugam un iestāties studēt kopā ar viņu;
- ģimenes tradīciju turpināšana;
- vecāku sapņu un cerību piepildīšana, pakļaujoties viņu spiedienam par obligātu studēšanu.

Pētījumi parādījuši, ka ir arī dzimumu noteikti motīvi:

- jauniešiem nozīmīgāka ir profesijas sociālā nozīmība, plašs pieprasījums darba tirgū pēc atbilstošas profesijas speciālistiem, vēlme iesaistīties studiju laikā mākslinieciskajā pašdarbībā, laba alga strādājot izvēlētajā profesijā;
- jaunieši biežāk norāda, ka izvēlētajā profesijā atbilst interesēm, kā arī ģimenes tradīcijām [6].

Iestāšanos augstskolā var veicināt viegla studiju pieejamība sakarā ar mazu konkursu, prestižs diploms, interese par atsevišķiem studiju programmā iekļautiem priekšmetiem.

Vidusskolēnu studiju motivācijā pastāv arī sociālās atdarināšanas fenomēns. Redzot masu saziņas līdzekļos informāciju par lielu skaitu studētgrībētāju juristu, žurnālistu, ekonomistu specialitātēs, jaunieši arī dodas studēt šīs profesijas.

Pētījumi parāda, ka studējošos augstskolā var iedalīt trīs grupās:

- uz mērķi orientēto jauniešu iesaistīšanos izglītībā nosaka katra indivīda konkrētās vajadzības, piemēram, perspektīvā darboties prestižā profesijā vai labi atalgotā amatā;
- uz aktivitātēm orientētie jaunieši ir ieinteresēti attiecību veidošanā ar grupas biedriem, pasniedzējiem un savu spēju, talantu pilnveidošanā un realizēšanā darbībā;
- uz mācīšanos orientētie jaunieši mācīšanos uztver kā dzīvesveidu, mācīšanās viņiem sagādā prieku. Šiem studentiem ir svarīgs apgūstamais saturs, tā personiskais nozīmīgums [7].

Kā atzīmē D. Blūma [8], studentu attieksme pret studiju procesu, programmu izvēli un darba stilu ir ļoti dažāda, tomēr ir vērojamas kopīgas problēmas, kas rada grūtības kvalitatīvu

studiju uzsākšanai. Studenti lielākoties turpina mācības un vēl neapzinās studiju procesa atšķirību no mācībām skolā. Lielākā daļa pirmkursnieku vēl sagaida tādas pašas mācību apstākļus kā skolā, ka mācībspēki īstenos tādas pašas pieejas kā skolotāji. Raksturīga parādība ir arī tā, ka studenti it kā turpina savas skolas gaitas, bet nesaista izvēlēto studiju programmu ar turpmāko darba dzīvi, jo viņiem trūkst darba pieredzes. Līdz ar to studiju motivācija nav pietiekami augsta, un ne vienmēr studenti izprot, kādēļ viens vai otrs kurss ir vajadzīgs. Lai šo situāciju izmainītu, 1. kursa studentiem studiju gaitu sākumā ir jāskaidro universitātes kā augstākās izglītības institūcijas būtību, uzsverot, ka atšķirībā no vispārīgglītojošās un arodskolas augstskolas primārais uzdevums ir veidot inteliģenci, kas nodrošina sabiedrības attīstību. Domājams, tad studentiem nerastos šaubas par atsevišķu studiju kursu lietderību.

IV. MOTIVĀCIJA STUDIJU PROCESĀ

Motivācija un studiju norises kvalitāte ir savstarpēji cieši saistītas. Pētījumi parāda, ka tieši motivācija lielā mērā nosaka panākumus un neveiksmes studijās. Studenti ar skaidru profesionālo mērķi ir labāk motivēti nekā tie, kuri studē tāpēc, ka mūsdienās visi studē, vai tāpēc, ka nekas cits labāks pašlaik nav iespējams [9].

Visbiežāk konstatētie motīvi studiju turpināšanai ir:

- interese par profesiju;
- tieksme, apdāvinātība;
- personības attīstīšana;
- interese par zinātņi.

Minētos motīvus stimulē arī konkrēti studentu priekšstati par studiju sekmīga rezultāta sniegtajām iespējām:

- plašas profesionālās iespējas;
- iespējas strādāt patstāvīgi;
- drošas darba pozīcijas;
- iespējas strādāt labi atalgotu darbu [10].

Vāja motivācija studēt ir tiem studentiem, kuri:

- studējot negūst prieku un jūtas slikti;
- neizjūt nekādu iekšēju saikni ar studiju saturu;
- izvairās no studiju uzdevumu izpildes;
- nesaredz vairs studijās jēgu un arī citu alternatīvu;
- netic, ka šajās studijās viņi iegūs nepieciešamo kvalifikāciju un sagatavosies nākotnes vajadzībām;
- aizvien vairāk sāk domāt, ka izvēlējušies nepareizo studiju virzienu;
- nevar izvēlēties starp vairākiem studiju virzieniem [11].

Šo pētījumu rezultāti viennozīmīgi parāda, kādi uzdevumi veicami skolai un augstskolai, lai studentus motivētu mērķtiecīgi studēt un motivācija iegūt augstāko izglītību būtu nemainīga un noturīga.

Vispārīgglītojošajā skolā pedagoģiskajam personālam nepārtraukti jāveic skolēnu personības pedagoģiskā izpēte, lai savlaicīgi diagnosticētu viņu personības attīstības un profesionālās virzības tendences; un šā darba rezultāti jāizmanto mācību un audzināšanas darba satura diferenciacijai un individualizācijai. Savukārt augstskolās darbā ar 1. kursa studentiem īpaša vērtība jāvelta informatīvajam nodrošinājumam par izvēlētajā profesijā speciālistu iespējām darba tirgū, tas ir, par viņu pieprasījumu, konkurētspēju, profesijas ilgtspējību utt.

Visos studiju virzienos ietilpstošajās studiju programmās ir integrējams studiju priekšmets „Ievads specialitātē“, kura īstenošana būtu jāveic duālā izglītības procesa formātā. Ļoti svarīgi jau 1. kursā studentiem izskaidrot, kādu specifisko un sociālo kompetenču attīstībai un personisko rakstura īpašību nostiprināšanai ir jāpievērš īpaša uzmanība studiju laikā, lai kļūtu par augsti kvalificētu speciālistu.

V. PĒTĪJUMS PAR RTU UN LU STUDENTU STUDIJU MOTIVĀCIJU UN TĀ REZULTĀTU INTERPRETĀCIJA

2011./2012. akadēmiskajā studiju gadā tika veikts pētījums, kura mērķis bija izziņāt RTU un LU pamatstudiju pilna laika klātienē studentu studiju uzsākšanas un to turpināšanas motivāciju. Pētījumā tika izmantota anketēšana. Anketēšanā piedalījās 343 studenti, no tiem RTU – 161 students, LU – 182 studenti.

Anketā respondentiem bija jāatbild uz diviem jautājumiem.

1. Kādu motīvu vadīts students izvēlējās konkrēto augstskolu un programmu?

2. Kas studentam šķiet būtiski studiju procesā?

Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, tika doti arī iespējamie atbilžu varianti, kas tika formulēti atbilstoši teorētiskajā analizē atklātajām tendencēm.

Noskaidrojot, kādu motīvu vadīti studenti izvēlējās konkrēto augstskolu un programmu, atklājās, ka dominējošie izvēli ietekmējošie motīvi ir: interese par izvēlēto profesiju, vēlme kļūt par studentu un vēlme iegūt konkrētās augstskolas diplomu (sk. 1. tabulu).

1. TABULA

DOMINĒJOŠIE IZVĒLI IETEKMĒJOŠIE MOTĪVI

Izvēle	Motīvs	LU (%)	RTU (%)	Kopā (%)
1.	Interese par izvēlēto profesiju	68	78	73
2.	Vēlme kļūt par studentu	56	53	55
3.	Vēlme iegūt konkrētās augstskolas diplomu	53	60	56

Šie rezultāti apliecina, ka vidusskolēniem ir pietiekami skaidri priekšstati par izvēlēto profesiju un par augstskolām, kurās viņi savus mērķus var īstenot.

Studentu atbildes skaidri parāda, ka plašas un interesantas augstskolu reklāmas kampaņas, citu cilvēku pozitīvas atsauksmes par augstskolu vai konkrēto studiju programmu būtiski neietekmē viņu izvēles motīvus. Studiju izvēlē maznozīmīga ir ģimenes un draugu ietekme (sk. 2. tabulu).

2. TABULA

IZVĒLI IETEKMĒJOŠIE MOTĪVI

Izvēle	Motīvs	LU (%)	RTU (%)	Kopā (%)
1.	Reklāmas kampaņa	7	10	8
2.	Citu cilvēku atsauksmes	23	24	23
3.	Iespēja palikt un strādāt pilsētā	16	17	17

Pašlaik augstskolas ar plašām reklāmas kampaņām uzrunā jauniešus, aicinot viņus studēt, taču pētījums parādīja, ka reklāmas ietekme uz augstskolas izvēli ir visai nenozīmīga. Līdz ar to būtu jāizvērtē, vai ieguldītie finanšu līdzekļi nebūtu jāvirza uz ciešāku skolu un augstskolu sadarbības veicināšanu, kas ļautu saskaņot šo abu izglītības mācību iestāžu darbību veiksmīgākas pēctecības nodrošināšanai. Pašlaik, piemēram, RTU ievērojams studentu skaits 1. kursā pārtrauc studijas nepietiekamas sagatavotības dēļ matemātikā, fizikā un ķīmijā.

Atbildot uz jautājumu, kas studentam šķiet būtiski studiju procesā, tika iegūti šādi rezultāti (sk. 3. tabulu).

3. TABULA

BŪTISKIE MOTĪVI STUDIJU PROCESĀ

Izvēle	Motīvs	LU (%)	RTU (%)	Kopā (%)
1.	Kļūt par augsti kvalificētu speciālistu	64	77	70
2.	Iegūt dziļas un noturīgas zināšanas un prasmes	68	71	69
3.	Nodrošināt sekmīgu profesionālo darbību nākotnē	67	69	68
4.	Mācīties mūsdienīgos studiju apstākļos	19	32	25
5.	Mācīties saprotošu mācībbspēku vadībā	24	31	27
6.	Rotācijā iegūt budžeta vietu	44	17	31

Redzams, ka studentiem nemazinās interese par izvēlēto profesiju, jo spēcīgākais motīvs sekmīgi turpināt studēt saistīts ar profesionālās kompetences veidošanu. Salīdzinot LU un RTU studentu motīvus sekmīgu studiju turpināšanai, redzama neliela diference. Gan izvēloties studiju virzienu, gan studējot tajā, augstāka motivācija ir RTU studentiem. Hipotētiski to varētu skaidrot ar RTU iegūstamo inženiertehnisko profesiju klāstu, kas citās Latvijas augstskolās ir ļoti maz piedāvātas. Lai arī kā maznozīmīgu motīvu abu augstskolu studenti minējuši „Mācīties mūsdienīgos studiju apstākļos”, tomēr RTU studējošie tam pievērš lielāku nozīmi. Tas ir saistīts ar tehnisko zinātņu straujo attīstību, kas objektīvi pieprasa mūsdienīgu tehnoloģiju klātbūtni ikdienas studiju procesā. Rezultātu lielā atšķirība jautājumā par rotāciju skaidrojama ar to, ka RTU šis rotācijas princips budžeta vietu sadalē netiek pielietots.

Pētījums parādīja, ka pēdējos 10 gados ir mainījušies sociālie motīvi studiju uzsākšanai un turpināšanai. Ja agrāk, kā būtiski motīvi tika nosaukti – *vēlēšanās kļūt patstāvīgam un aizbraukt prom no vecāku mājām, iespēja palikt un strādāt pilsētā (lielpilsētā), neatgriezties laukos, sekot tuvam draugam un iestāties studēt kopā ar viņu, ģimenes tradīciju turpināšana, vecāku sapņu un cerību piepildīšana, pakļaujoties viņu spiedienam par obligātu studēšanu*, tad pašlaik šie motīvi ir mazsvarīgi, un tos pārliciecināši aizstāj ar izvēlēto profesiju saistītie motīvi.

VI. SECINĀJUMI

1. Studiju uzsākšanas motīvi gan LU, gan arī RTU pirmā kursa studentiem, ranžējot pēc to nozīmības, ir līdzīgi – tie ir saistīti ar interesi par izvēlēto profesiju, vēlmi kļūt par studentu un iegūt konkrētās augstskolas diplomu. Tomēr šeit varētu saskatīt pretrunas, jo reflektanti Vienotajā pieteikumā studijām var norādīt līdz 10 studiju programmām no piedāvāto augstskolu studiju programmu klāsta.
Izvēlētajām studiju programmām var piešķirt līdz 20 prioritātēm. Tādējādi konkrētās studiju programmas un pat augstskolas izvēle varētu būt ne vienmēr paša motivēta, bet gan saistīta ar citiem faktoriem, tādiem kā pieteikumu skaits uz konkrēto programmu un centralizēto eksāmenu rezultāti. Ir nepieciešams veikt detalizētākus pētījumus par to, kā studentu atbilstamība studiju procesā ir saistīts ar to, kurā pēc kārtas prioritātē ir uzsāktas studijas un vai pašreizējais Vienotā pieteikuma studijām modelis nav jāpilnveido.
2. Tiešās sociālās vides ietekme – draugu un ģimenes locekļu viedokļi, citu cilvēku atsauksmes – studiju programmas izvēlē kļūst maznozīmīgi. Jaunieši daudz laika pavada virtuālajā vidē, tāpēc tās ietekme arī studiju motivācijas veidošanā pieaug. Tādēļ jāveic izmaiņas komunikācijā ar nākamajiem studentiem, uzrunājot viņus un sniedzot objektīvu un detalizētu informāciju tajos virtuālās vides segmentos, kuri ir populāri.
3. Studiju uzsākšana ir tikai pirmais solis augstākās izglītības iegūšanā, kuram ne vienmēr ir turpinājums. Analizējot studiju programmas, var konstatēt, ka pirmajā kursā ir vairāk vispārīgā līmeņa kursu, kuri ir tikai netieši saistīti ar izvēlēto jomu, un studentiem rodas maldīgs priekšstats par savas izvēles un studiju realitātes neatbilstību. Tādēļ ir būtiski analizēt studiju programmu uzbūvi, lai tajā tiktu ievēroti psiholoģiskie aspekti, kuri saistīti ar studiju motivāciju.
4. Augstskolas, uzskatot, ka reklāma ir ļoti nozīmīgs faktors studentu piesaistē, tajā investē lielus līdzekļus, taču pētījuma rezultāti to neapstiprina. Arī studiju vides mūsdienīgums ir nozīmīgs faktors tikai saistībā ar profesionālās kompetences veidošanu, bet ne kā pašmērķis.

Tas liek pārskatīt finansiālo līdzekļu izmantošanas mērķtiecību, gan organizējot reklāmas kampaņas jauno studentu piesaistīšanā, gan veicot augstskolu infrastruktūras modernizāciju.

LITERATŪRAS SARAKSTS

- [1] *IZM Pārskats par Latvijas augstāko izglītību 2012. gadā* (galvenie statistikas dati) [skatīts 15.06.2013.]. Pieejams: http://izm.izm.gov.lv/upload_file/Izglitiba/Augstaka_izglitiba/Statistika/Parskats_2012.pdf.
- [2] Baltušte, R. *Skolotāja loma mācīšanās motivācijā*. Rīga: RaKa, 2006.
- [3] Vedins, I. *Mācīšanas māksla*. Rīga: Avots, 2011.
- [4] Šteinberga, A. *Pedagoģiskā psiholoģija augstskolā*. Rīga: RTU izdevniecība, 2011.
- [5] Garleja, R. *Darbs, organizācija un psiholoģija*. Rīga: RaKa, 2003.
- [6] Ilin, E. P. *Motivācija i motivy*. Sankt-Peterburg: Piter, 2000.
- [7] Liepa, D. *Pieaugušā kā studiju procesa subjekta raksturojums*. Rīga: RPIVA 5. starptautiskā zinātniskā konference "Teorija praksei mūsdienu sabiedrības izglītībā", zinātniskie raksti un konferences referāti, 2010. 170.–175. lpp.
- [8] Blūma, D. *Studenti kā pieaugušie un pieaugušie kā studenti. Pieaugušo izglītība*. Rakstu krājums. – Rīga: RaKa, 2012., 92.–97. lpp.
- [9] Studieren ohne Lust und Ziel. http://www.fu-berlin.de/sites/studienberatung/psychologische_beratung/texte/studieren_ohne_lust_und_ziel.html, (skat.03.04.2013.)
- [10] Studieren ohne Lust und Ziel. <http://www.fu-berlin.de/sites/studienberatung/team/hwr/Studieneinstieg2008.pdf?1307228250>, (skat. 03.04.2013.)
- [11] Studieren ohne Lust und Ziel. http://www.fu-berlin.de/sites/studienberatung/psychologische_beratung/texte/studieren_ohne_lust_und_ziel.html, (skat.03.04.2013.)

Alvars Baldiņš, Doctor of Philosophy (Dr. phil.) 1991. This scientific qualification was obtained in University of Rostock in Germany. Doctor of Political (Dr. sc. pol.) science 1997 – in University of Latvia. Major fields of study is adult education, theories of didactic and social pedagogic. The current jobs are: associated professor in Riga Technical University, Head of Institute of Humanities in the RTU. Previously have worked in University of Latvia, was Head of Institute of Adult Pedagogical Education (1992. - 2001.).
Address: Azenes Str.16/20, Riga, Latvia, LV-1048.
Telephone +371 29226779; e-mail: alvars.baldins@rtu.lv

Astrīda Razeva, Candidate of Pedagogical Science (1986, Vilnius State University), Dr. paed. (1993, University of Latvia). Major fields of scientific interest are social pedagogic and adult education. The current jobs are Associate Professor of University of Latvia, Faculty of Education, Psychology and Art, the Direktor of the Social Pedagogue study programm.
Address: Jūrmalas gatve 74/76, Riga, Latvia, LV-1083.
Telephone +371 29560889. e-mail: astrida.razeva@lu.lv

Alvars Baldiņš, Astrīda Razeva. The study motivation of LU and RTU students

Each year about twenty five thousand young people begin studies at higher educational establishments in Latvia. However, some of them drop out and fail to continue their studies. Such situation causes waste of personal time and money, as well as irrational use of public resources. One of the factors that affects taking up and continuing studies is study motivation. This article is aimed at reflecting the results of an empirical study characterising the students' study motivation and providing recommendations on promoting sustainability of such motivation. The emphasis in this study was placed on determining which social and economic factors affected the choice of the students as regards the particular higher educational establishments and study programmes. The study on the referred to motivation required the use of literature reviews and document analysis, content analysis and surveys (respondents – 161 Riga Technical University (RTU) students and 182 Latvia University (LU) students).

As regards beginning studies, the LU and RTU first-year students have similar reasons, ranked according to their significance. They are related to the students' interest in the future profession, willingness to become a student and to obtain a diploma of a certain university. When choosing a study programme, the influence of the direct social environment, namely, the advice from friends or family members and the feedback from others, is rather insignificant. Young people spend a considerable part of their time in the virtual environment, therefore it has an increasing influence on the motivation development. The authors believe that changes must be introduced in the communication with the future students, by addressing them and providing them with objective and detailed information in those segments of the virtual environment which are popular among them.

Universities believe that advertising plays a crucial role in attracting students and therefore make huge investments for this purpose, however, the results of the study do not provide evidence supporting this assumption. Likewise, the modernity of the study environment is an important factor only as far as the development of the professional competences is concerned, but it is not an aim in itself. The referred to issues make it necessary to reconsider the usefulness of investing financial resources in organizing the advertising campaigns to attract the students and in modernizing the university infrastructures.

Алварс Балдиньш, Астрида Ражева. Мотивация обучения студентов ЛУ и РТУ

Каждый год в латвийские вузы поступает около двадцати пяти тысяч молодых людей, но некоторые из них прерывают учебу и дальше её не продолжают. Эта ситуация вызывает не только потери личного времени и финансов, но и необоснованное использование государственных ресурсов. Безусловно, мотивация является одной из основных причин, которая влияет на решение начать обучение и также продолжить его. Следовательно, целью данной статьи является предоставление эмпирических результатов исследования, которые характеризуют мотивацию студентов и способствуют формированию развития устойчивости мотивации. В ходе исследования было важно выяснить, какие социальные и экономические факторы влияют на студентов при выборе вуза и также конкретной учебной программы. В исследовании по изучению мотивации были использованы такие методы, как анализ литературы и документов, контент-анализ и анкетирование (161 респондент - студенты Рижского технического университета и 182 - студенты Латвийского университета).

Мотивы начала обучения в Латвийском университете, а также в Рижском техническом университете у первокурсников, при ранжировании по степени их важности, схожи - они связаны с интересом к выбранной профессии, желанием стать студентом и получить диплом конкретного вуза. Прямое социальное влияние – мнение друзей и семьи, отзывы других людей, в выборе программы становятся маловажными. Молодые люди проводят значительное количество времени в виртуальной среде, и, следовательно, её влияние на мотивацию растёт. Авторы статьи считают, что необходимы изменения в общении с будущими студентами, выступая перед ними и предоставляя объективную и подробную информацию в сегментах той виртуальной среды, которая пользуются у них популярностью.

Университеты, полагая, что реклама является очень важным фактором в привлечении студентов, вкладывают в неё большие средства, но исследования не подтверждают этого. Также современные условия обучения являются важным фактором только с точки зрения развития профессиональной компетенции, но не как самоцель. Это требует побудить пересмотреть целенаправленность использования финансовых средств при организации рекламных кампаний для привлечения новых студентов, а также проводить модернизацию инфраструктуры.